

Fővárosi Ítéltábla

9.Pf.20.753/2021/11/II.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Szepesházi Péter ügyvéd (cím12) által képviselt **felperes1** (Cím2.) I. rendű és **felperes2** (Cím2.) II. rendű felpereseknek – a Dr. Szabó István Tamás Ügyvédi Iroda (cím14, ügyintéző: dr. Szabó István Tamás ügyvéd) által képviselt **Alperes1** (Cím1.) I. rendű, a személyesen eljáró **Alperes2** (Cím3) II. rendű, **Alperes3** (Cím5) III. rendű, **Alperes4** (Cím6) IV. rendű és **Alperes5** (Cím7) V. rendű alperesek ellen **szerződés érvénytelenségének megállapítása** iránt indult perében – melybe a Dr. Szabó István Tamás Ügyvédi Iroda (cím14, ügyintéző: dr. Szabó István Tamás ügyvéd) által képviselt **Alperesi beavatkozó 1a** (cím15) az I. rendű alperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott – a Budapest Környéki Törvényszék 2020. november 25. napján meghozott 3.G.40.103/2020/20. számú ítélete ellen az I. rendű alperes 21. sorszámon előterjesztett, 29. és 31. sorszámon kiegészített, valamint a felperesek 22. sorszámon előterjesztett és 32. sorszámon kiegészített fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti. Fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és a felperesek keresetét teljes egészében elutasítja, egyebekben azt helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 280.000 forint (kétszáznyolcvanezer) + áfa ügyvédi munkadíjból és 48.000 forint (negyvennyolcezer) fellebbezési illetékből álló együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az I. és II. rendű felperesek költségmentessége folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperesek keresetükben elsődlegesen azt kérték, a bíróság állapítsa meg, hogy az általuk és a II., III., IV. és V. rendű alperesek jogelőde, valamint az I. rendű alperes által 2007. április 24-én okiratba foglalt devizaalapú kölcsönszerződés nem jött létre, figyelemmel arra, hogy a felek lényeges kérdésekben nem állapodtak meg. Ennek jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítását kérték azzal, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kell elszámolni, melynek eredményeképpen az I. rendű alperes tartozik a felpereseknek 1.144.579 forinttal.

[2] Másodlagos keresetükben a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítását kérték. Ennek jogkövetkezményeként elsődlegesen az eredeti állapot helyreállítását kérték, melynek következtében azt, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest a felperesek javára 1.144.587 forint megfizetésére, másodlagosan pedig a kölcsönszerződés hatályossá nyilvánítását kérték azzal, hogy a felek közötti elszámolás eredményeként a felperesek 837.508 forinttal tartoznak az I. rendű alperesnek. A teljes érvénytelenség iránti keresetüket egyrészt arra alapították, hogy a kölcsönszerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjaiba ütközik. Ezen felül hivatkoztak arra is, hogy az árfolyamkockázat adósok általi viseléséről az I. rendű alperes a nem adott megfelelő tájékoztatást, ezért a szerződés VII. pontja érvénytelen, és így a teljes szerződés megdől. A szerződés érvénytelenségét állították továbbá azon okból is, hogy a főszolgáltatás, tehát a kölcsön összegét tartalmazó szerződéses kikötés mint egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses rendelkezés tisztességtelen.

[3] Harmadlagos keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a kölcsönszerződés részlegesen érvénytelen, azaz érvénytelen a III.4. pontban foglalt kezelési költség kikötés, a III.6. pontban foglalt folyósítási jutalék kikötés, az I.4. pont első mondata és a II.2. pontban foglalt folyósítási feltételek közül a kölcsönszerződés és a zálogszerződés közokiratba foglalásának I. rendű alperes felé történő igazolását előíró szerződéses rendelkezés. Emiatt e rendelkezések a feleket nem kötik.

[4] Az I. rendű alperes és az I. rendű alperesi beavatkozó érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték, a II-V. rendű alperesek nem tettek nyilatkozatot.

[5] Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperesek, az I. rendű alperes és a II., III., IV. és V. rendű alperes jogelőde között 2007. április 24. napján 2101992 azonosítószámon létrejött kölcsönszerződés III.6. pontjában foglalt folyósítási jutalék kikötés érvénytelen. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

[6] Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az elsődleges kereset nem megalapozott, a kölcsönszerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 205. § (2) bekezdésének megfelelően létrejött, hiszen a felek megállapodtak valamennyi, a Ptk. 523. § (1) és (2) bekezdésében megkívánt lényeges elemben.

[7] Nem találta megalapozottnak a felperesek másodlagos keresetét sem. Megállapította, hogy a kölcsönszerződés I.1. pontjában szerepel a kölcsönösszeg CHF-ben, az 32.371 CHF, ezzel a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt követelményeknek a szerződés eleget tesz, különös tekintettel arra is, hogy a folyósításkor kapott forintösszeg kiszámításához szükséges adatok a szerződésben, illetve az annak részét képező hirdetményben rendelkezésre álltak. A kölcsönszerződés III.1. pontja tartalmazza a teljes hiteldíj mutató (THM) mértékét, amely 7,84%. Amennyiben a THM ténylegesen alkalmazott mértéke esetlegesen a szerződés alapján végzendő számítás eredményeképpen nem helyes, az nem eredményez semmisséget, egyébként a felperesek a THM valótlanságával kapcsolatos állításokat konkrét számításokkal nem támasztották alá, csupán a változó kamat tényére utaltak, az I. rendű alperes egyoldalú szerződésmódosítási joga folytán történő változás azonban olyan utólagos esemény, amelynek a szerződés érvényességére már kihatása nem lehet, így a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja értelmében sem érvénytelen. A kölcsönszerződés III.3. pontja tartalmazza a kamat mértékét, az 2,54%, illetve utal a folyósítás időpontjában hatályos hirdetményre, ezzel lényegében az I. rendű alperes által változtatható kamatmértékben állapodtak meg a felek, ami azonban nem jelenti azt, hogy a kamat szerződéskötéskori értéke ne a szerződés III.3. pontjában írt összeg lett volna. Erre tekintettel a felek a kamat mértékében megállapodtak, így a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján sem semmis. A kölcsönszerződés IV.2. pontja rögzíti a törlesztőrészletet, az 220,73 CHF. A felperesek hivatkozásával szemben nem volt szükség külön törlesztőrészlet meghatározására a türelmi időre, miután a szerződésben a felek türelmi időt nem kötöttek ki. A szerződés IV.2. pontja szerint a felperesek a törlesztőrészleteket CHF-ben voltak kötelesek megfizetni, így elegendő volt a törlesztőrészleteket CHF-ben megjelölni, ezzel együtt a szerződés tartalmazza a forintban történő teljesítés esetére a CHF-re számítás mechanizmusát, az átszámítási árfolyamot pedig a hirdetmény rögzíti, így a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján sem érvénytelen.

[8] Ezt követően az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a kölcsönszerződés a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése értelmében tisztességtelenség miatt érvénytelennek tekinthető-e. A felperesek hivatkoztak a kölcsönszerződés I.1. pontjának tisztességtelenségére, amely azonban nyilvánvalóan a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződéses rendelkezés, így tisztességtelen csak akkor lehetne, ha az nem lett volna világos és érthető. Ugyanakkor a szerződés I.1. pontjában a CHF-ben kifejezett kölcsönösszeg konkrétan megtalálható, a folyósításkor kapott forintösszeg kiszámításához szükséges adatok pedig a szerződésben, illetve az annak részét képező hirdetményben rendelkezésre álltak, tehát az átláthatóság követelményének ez a pont megfelelt, így a felperesek által felhozott okból a kölcsönszerződés nem érvénytelen. Ezt meghaladóan a felperesek arra hivatkoztak, hogy az I. rendű alperes nem tájékoztatta őket megfelelően az árfolyamkockázatról. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a kölcsönszerződés VII.2. pontjában nem szerepel az árfolyamkockázatot a felperesekre áthárító rendelkezés, abban csupán a biztosítéki ingatlan kapcsán nyújtandó pótfedezetről van szó, illetve a CHF mint törvényes fizetőeszköz megszűnése esetére irányadó rendelkezések találhatók itt, e szabályok pedig a felperesi érvelés alapján nem minősülhetnek tisztességtelenségnek. Ez a pont az árfolyamkockázat kapcsán a felperesek nyilatkozatát tartalmazza, nem pedig jogaikat és kötelezettségeiket előíró szabályt.

Ugyanakkor az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy miután a felperesek ugyancsak tisztességtelenség okán támadták az árfolyamkockázatot felperesekre hárító egyik szerződéses rendelkezést, a kölcsönszerződés I.1. pontját, ezért a keresetet érdemben vizsgálni kellett akként, hogy a VII.2. pontban foglalt rendelkezés az árfolyamkockázat körében nyújtott tájékoztatás világossága és érthetősége szempontjából kaphatott jelentőséget. Kiemelte, hogy ennek értékelése során nemcsak magára a tájékoztatásra, hanem a szerződés szövegére is tekintettel kellett lenni a 2/2014. számú polgári jogegységi határozat alapján. Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kölcsönszerződés alapján a felperesek ténylegesen vállaltak árfolyamkockázatot, hiszen, bár a visszafizetést CHF-ben kellett teljesíteniük, azonban az I. rendű alperes tudomással bírt arról, hogy a felperesek jövedelme nem CHF-ben keletkezik, a kölcsönszerződés IV.2. pontjában kifejezetten rendelkeztek is a felek a más pénznemben teljesítés lehetőségéről, és rögzítették az átváltás mechanizmusát is. Így az Európai Unió Bírósága C-186/16. számú ítéletében kifejtett álláspontot is figyelembe véve, arra a következtetésre lehet jutni, hogy a felpereseket a kölcsönszerződésből eredően árfolyamkockázat terhelte. Erre tekintettel az I. rendű alperesnek a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése, illetve a Ptk. 205. § (3) bekezdése alapján tájékoztatnia kellett a felpereseket a szerződésből eredő árfolyamkockázatról. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy e tájékoztatást az I. rendű alperes még a szerződéskötést megelőzően megadta, amelyet a felperesek által aláírt „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” című irat is igazol. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az írásbeli tájékoztatás szövegéből egyértelműen kitűnt, hogy az árfolyamváltozás milyen hatást gyakorol a törlesztőrészlet forintban kifejezett összegére, a tájékoztató az árfolyamváltozás mindkét lehetséges irányára tartalmazott példát. Egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára követhetően és érthetően szemléltették, hogy a törlesztőrészlet kiegyenlítéséhez a CHF árfolyamának a forinthez viszonyított esése esetén kevesebb forint, míg növekedés esetén magasabb forintösszeg szükséges, ehhez az I. rendű alperes hozzákapcsolta a hitel kamatainak változásáról szóló tájékoztatást is. Sem a tájékoztató, sem a kölcsönszerződés szövege nem tartalmaz utalást arra, hogy a törlesztőrészlet forintban kifejezett összegének változása bármiféle korlátozás alá esne, ilyen korlátozásnak a kölcsönszerződés VII. pontjában megfogalmazott, pótfedezet biztosítását kívánó feltétel sem tekinthető, ebben ugyanis csak annyi szerepel, hogy az I. rendű alperes mit tekint a CHF és forint árfolyama nagymértékű változásának, ez az 5%-os érték pedig alsó határként értelmezhető. Mind a tájékoztató szövegéből, mind a kölcsönszerződés VII.2. pontjából kitűnt, hogy a szerződés fennállása alatt árfolyamkockázat keletkezhet, akár jelentős mértékben is, így egy átlagfogyasztó számára egyértelművé kellett válnia, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, a kölcsön futamideje alatt is bekövetkezhet, ahogy annak is, hogy a változás iránya és mértéke előre nem megállapítható, annak nincs felső határa. Ezért a tájékoztatás megfelelt az Európai Unió Bírósága C-186/16. és C-51/17. számú ítéletében írt követelményeknek. A felperesek a per során ugyan hivatkoztak arra, hogy az I. rendű alperes részéről eljáró ügyintéző szóban azt a tájékoztatást adta, hogy az árfolyamváltozás legfeljebb 5-10%-os mértékű lehet, ezt a tényállításukat azonban nem tudták bizonyítani. Minderre tekintettel a kölcsönszerződés VII.2. pontjának a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése szerinti tisztességtelensége nem állapítható meg.

[9] A harmadlagos, részleges érvénytelenségre irányuló kereseti kérelem kapcsán az elsőfokú bíróság részben adott helyt a felperesek keresetének.

[10] Vizsgálta a kölcsönszerződés I.4. pontjában található szerződéses kikötést, és arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperes számára ez nem jelent többletjogosultságot

sem a közvetlen bírósági végrehajtás, sem a per során történő igényérvényesítés esetén, és a felperesekre nézve nem is hátrányos, hiszen a szerződésből eredő igényérvényesítési lehetőségeiket nem csorbítja, nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely kizárná vagy korlátozná a felperesek azon jogát, hogy kétségbe vonják az I. rendű alperesnek a tartozásösszezszerűségét rögzítő kimutatását. Erre a vitatásra polgári perben lehetőségük van, de a vitatás – függetlenül ezen szerződéses rendelkezéstől – csak akkor tekinthető érdeminek, ha konkrét tényállítást tesznek arról, hogy álláspontjuk szerint az I. rendű alperes nyilvántartásaiban foglalt adatok miért nem helytállóak. Ilyen esetben a követelésösszezszerűsége továbbra is a követelést érvényesítő I. rendű alperes bizonyítási kötelezettsége. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy ezen kikötés nem tisztességtelen a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (Korm. rendelet) felperesek által hivatkozott 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontja alapján sem. Az a) pont szerint az a feltétel tisztességtelen, amely a szerződés bármely feltételének értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan jogosítja, azonban a felperesek semmilyen konkrét indokolást nem adtak elő arról, hogy ez jelen esetben miért állna fenn, tartalmát tekintve pedig a szerződésnek ilyen rendelkezése nincs. A b) pont szerint tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy a teljesítése szerződésszerű-e. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy ebben az esetben nem a fogyasztó teljesítése szerződésszerűségének megítéléséről van szó, figyelemmel a 93/13/EGK irányelv (irányelv) mellékletének m) pontjában foglalt megszövegezésre is, hanem a fogyasztóval szerződő fél saját teljesítése szerződésszerűségének megítélése esetén merül fel a tisztességtelenség, ilyenről pedig jelen esetben nincs szó, a felperesek ilyenre nem hivatkoztak. A j) pont szerint tisztességtelen az a szerződési kikötés, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. Ebben a körben az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a végrehajtási záradék kibocsátásának lehetősége, így a közvetlen végrehajthatóság nem a kölcsönszerződés I.4. pontjában foglalt sérelmezett kikötésen alapul. Az ebben hivatkozott közjegyzői ténytanúsítvány a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 23/C. § (2) bekezdése szerint csak a követelés lejártának tényét igazolja és nem a követelés összezszerűségét. A Vht. 23/C. § (1) bekezdése, azaz a törvény megengedő rendelkezése folytán van lehetőség a végrehajtási záradékolásra, és a közjegyzőnek ennek során az ott írt feltételek fennállását kell vizsgálnia. Így, ha a közvetlen végrehajtás megnyílt esetén a bizonyítási teher a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben meg is fordul, ezt nem a szerződéses rendelkezés, hanem a felperesek által önként aláírt közjegyzői okirat idézi elő, feltéve, hogy ilyen egyáltalán készült, közokiratot ugyanis a felek a perben nem csatoltak.

[11] A kölcsönszerződés II.2. pontjában foglalt másik, felperesek által kifogásolt feltétel volt, hogy a szerződés a folyósítási feltételek között írta elő a zálogszerződés közokiratba foglalását. Ez semmilyen mértékben nem változtatja meg a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára, miután a felperesek fizetési kötelezettsége nem a zálogszerződésből, hanem a kölcsönszerződésből fakad. A felperesek egyébként a per során a zálogszerződést, illetve annak közokiratba foglalt példányát sem csatolták, ezért nem lehet megállapítani, hogy ők egyáltalán abban szerződő felek-e, különös tekintettel arra, hogy a biztosítéki ingatlan nem az ő tulajdonuk volt. Önmagában az, hogy az I. rendű alperes ennek a közjegyzői okiratnak a meglétét követeli meg a kölcsön folyósításához, a bizonyítási teherre kihatással nincs, nem hozható összefüggésbe a szerződés értelmezésével vagy a teljesítés szerződésszerűségének megítélésével, és egyéb okból sem tekinthető tisztességtelennek. A közvetlen bírósági végrehajtás lehetősége a Vht. rendelkezésein alapul, és – figyelemmel az Európai Unió C-32/14. számú ítéletére – a közösségi jogot sem sérti, és e lehetőségről külön tájékoztatást sem

volt köteles adni az I. rendű alperes az Európai Unió Bírósága C-34/18. számú ítéletének [69] és [70] bekezdése szerint.

[12] A folyósítási jutalék kapcsán az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy ezt a szerződéses kikötést tisztességtelenség miatt érvénytelennek tekinti. Megállapította, hogy bár a szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. 212. § (2) bekezdése nevesítette a folyósítási jutalékot mint a kölcsönhöz kapcsolódó lehetséges költséget, de ez csak annyit jelent, hogy a feleknek megvolt a lehetősége, hogy ilyen költségelemmel számoljanak, de sem a Hpt. ezen szakasza, sem egyéb jogszabályi rendelkezés nem határozta meg a megállapodás konkrét tartalmát, így a Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglalt tisztességtelenség vizsgálatát kizáró rendelkezés nem alkalmazható. Figyelemmel az Európai Unió Bírósága C-186/16. és C-621/17. számú ítéletében foglaltakra, a folyósítás jutalék nem minősül a kölcsönszerződés szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó kikötésének, így annak tisztességtelensége nem kizárólag a Ptk. 209. § (4) bekezdése által írt esetben állapítható meg. Ezért tisztességtelenségét az irányelv 5. cikke alapján kellett megítélni, tehát nemcsak világos és érthető megfogalmazás, azaz az átláthatóság követelményének kellett megfelelnie, hanem a jóhiszeműség és az egyensúly, azaz az arányosság elvének is. Az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az átláthatóság követelménye a folyósítási jutalék kapcsán teljesül-e. Megállapította, hogy a Ptk. 523. § (1) bekezdése értelmében az I. rendű alperes mint hitelező főkötelezettsége a pénzösszeg rendelkezésre bocsátása, ezzel kapcsolatban merülhetnek fel költségei, azonban ebben az esetben ezeknek a szerződésből vagy a szerződéskötést megelőzően keletkezett okiratokból beazonosíthatóknak kell lenniük, különös tekintettel arra, hogy a felperesek a perben éppen azt állították, hogy ezen összeg mögött nincs valós szolgáltatás. Tehát ahhoz, hogy a folyósítási jutalék kikötés átlátható legyen, nemcsak az szükséges, hogy annak összege, kiszámítási módja és teljesítésének időpontja kiderüljön a szerződésből, hanem az is, hogy az ennek ellenében kapott szolgáltatás a fogyasztó számára beazonosítható legyen. Az Európai Unió Bírósága C-621/17. számú ítélete alapján ez akkor is megállapítható, ha a folyósítási jutalék ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást nem részletezték a szerződésben. Az I. rendű alperes a folyósítási jutalékért nyújtott szolgáltatásokat a szerződésben nem nevesítette, az általa hivatkozott II. pont csupán a folyósítás feltételeinek felsorolását tartalmazza, anélkül azonban, hogy ezekhez bármiféle díjat rendelt volna, ráadásul a felsorolásban a folyósítási jutalék megfizetése is szerepel, ami alappal kelthette azt a feltételezést, hogy a folyósítási jutalék nem más, mint a kölcsön folyósításának egyik feltétele. Ennélfogva az átlagfogyasztónak a kölcsönszerződés szövegéből nem kellett arra következtetnie, hogy a folyósítási jutalékot valamely bank által nyújtott szolgáltatásért fizeti, így a kikötés nem volt átlátható, nem tudható, hogy azt pontosan mely szolgáltatásért kell megfizetni. Ezáltal nemcsak az átláthatóság, hanem a jóhiszeműség is sérült, hiszen nem várható el a fogyasztótól, hogy egy meg nem határozott, általa be nem azonosítható szolgáltatásért fizessen, és egyidejűleg jelentős egyenlőtlenséget is okoz a szerződő felek között, hiszen ilyen értelemben egy nem létező szolgáltatásért kell fizetni. Minderre tekintettel, az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés III.6. pontjában foglalt folyósítási jutalék kikötés tisztességtelenségét és erre alapítottan a szerződés részleges érvénytelenségét állapította meg a Ptk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján.

[13] Ezzel szemben a kölcsönszerződés III.4. pontjában foglalt kezelési kikötés kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy az érvényes. A folyósítási jutalékkal egyezően megállapította, hogy ez a költség sem minősül a kölcsönszerződés főszolgáltatásának, így a tisztességtelenségét ugyancsak az irányelv 5. cikke alapján kell megítélni. Ugyanúgy

hivatkozott a Ptk. 523. § (1) bekezdésére és az Európai Unió Bírósága C-621/17. számú ítéletére, mely szerint a pénzösszeg rendelkezésre bocsátásával kapcsolatban felmerülő költségek megfizetése igényelhető, de ehhez az szükséges, hogy az ennek ellenében kapott szolgáltatás a szerződésből beazonosítható legyen, a beazonosíthatóságának azonban nem feltétele, hogy a kezelési költség ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást részletezzék. A fedezetellenőrzési díj ellenében nyújtott konkrét szolgáltatást a kölcsönszerződés, illetve az üzletszabályzat megjelölte. Ezen túl a kezelési költségért nyújtott egyéb szolgáltatásokat ugyan nem sorolta fel, de az üzletszabályzat 10.4. pontja részletezte a törlesztési folyamatban az I. rendű alperes számlakezelési tevékenységét, a kölcsönszerződés IV.2., valamint IV.8. pontja pedig a kölcsön törlesztése kapcsán kifejtett tevékenységet. E műveletek a fogyasztó számára felismerhetően a kölcsön törlesztésének folyamatához, a hiteltörlesztési számla kezeléséhez tartoztak, így a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatásokat az I. rendű alperes részben megjelölte, még ha ezek a banki hitelkezelés és adminisztráció teljes körét nem is reprezentálták. Így tehát az I. rendű alperes a kölcsönszerződésben beazonosíthatóvá tette a kezelési költség ellenében végzett szolgáltatásokat. Ezt követően az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a kezelési költséget szabályozó szerződési rendelkezések eleget tesznek-e a jóhiszeműséget, az egyensúlyt, valamint az arányosságot előíró követelményeknek. Rögzítette, hogy a kezelési költség felszámításával a kamat és a kezelési költség mértékére tekintettel a felperesek terhére nem alakult ki jelentős egyenlőtlenség.

[14] A rész- és közbenső ítélet ellen az I. és II. rendű felperes és az I. rendű alperes fellebbeztek.

[15] A felperesek kérték, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét részben megváltoztatva állapítsa meg a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét, jogkövetkezményként pedig a határozathozatalig nyilvánítsa hatályossá, és kötelezte a felpereseket, hogy az I. rendű alperesnek egyetemlegesen fizessenek meg 786.773 forintot. Másodlagosan azt kérték, hogy a Fővárosi Ítéltábla a rész- és közbenső ítéletet megváltoztatva állapítsa meg, hogy a perbeli szerződés I.4. pontjában foglalt banki nyilvántartást elfogadtató kikötés, valamint a II.2. pontban foglalt kötelező közokiratba foglalást előíró kikötés tisztességtelen, a jogkövetkezmény kapcsán előadták, hogy ebben az esetben a tisztességtelen feltételek érvénytelensége a felek vagyoni viszonyait nem érinti.

[16] Kiemelték, hogy az elsőfokú bíróság döntése a szerződés III.6. pontjába foglalt folyósítási jutalék kapcsán alapos, ezt meghaladóan azonban téves jogértelmezésen alapul, így jogszabálysértő. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelensége kapcsán téves az elsőfokú bíróság azon gondolatmenete, mely szerint, ha a tájékoztatás hallgat vagy nem tesz ellenkező állítást arról, hogy a kockázat nem korlátlan, akkor a kockázatfeltárást akként kell értelmezni, hogy az korlátlant jelent. Ezzel szemben a kockázatfeltárásnak éppen az a lényege, hogy felhívja a pénzügyi világban járatlan fogyasztó figyelmét erre a korlátlanságra, és az akkor világos és érthető, ha abból egyértelműen kitűnik, hogy a fogyasztó számára a megnövekedett teher adott esetben elviselhetetlenné válhat és akár a teljes vagyoni helyzetét teszi kockára. Ebben a körben még a „jelentős” szó használata sem elegendő, különös tekintettel arra, hogy az I. rendű alperes maga jelöli meg jelentős kockázatként az 5%-os mértéket. Lehetséges ugyan, hogy az 5%-os árfolyamnövekedést az I. rendű alperes nem a kockázat felső határaként határozta meg, azonban a kölcsönszerződés VII. pontjából az tűnik ki, hogy az 5%-os változást már jelentősnek ítéli meg, ami a

fogyasztóban éppen azt a képet kelti, hogy a jelentős mértékű kockázat nagyjából ilyen mértékű lehet. Ez egyébként összhangban áll a felperesek azon nyilatkozatával, hogy szóban azt a tájékoztatást kapták, 5-10%-os mértéket meghaladóan a törlesztőrészlet nem fog változni. Téves az elsőfokú bíróság azon álláspontja is, hogy a kölcsönszerződés VII. pontja nem egyedileg megtárgyalt kikötés, hanem a felperesek nyilatkozata, ezen kikötést ugyanis az I. rendű alperes a szerződésekben előre megfogalmazva széleskörűen alkalmazta, tehát blanketta kikötésről van szó. Hivatkoztak a Fővárosi Ítéltábla I. rendű alperesi kockázatfeltárással kapcsolatban hozott 13.Gf.40.485/2019/18. számú ítéletében foglaltakra, továbbá a Győri Ítéltábla ismeretlen számú, 2020. május 20-án kelt ítéletében írtakra. Összegezve a felperesek azt adták elő, hogy az ítélkező bíróságok szerint nem elegendő a kockázatfeltárában pusztán annak a szerepeltetése, hogy a törlesztőrészletek adott esetben jelentősen vagy bármilyen mértékben is emelkedhetnek, hanem a kellő tájékoztatás fogalma megköveteli annak rögzítését, hogy a jelentős mérték akár azt is jelentheti, hogy a fogyasztó teljes anyagi helyzete komoly veszélybe kerülhet. Kiemelték, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát követően megszületett az Európai Unió Bíróságának a C-609/19. számú ítélete, amely további követelményeket támaszt a devizaalapú szerződések esetén a kockázatfeltárási körében, amelyeknek a perbeli szerződés már biztosan nem felel meg. Hivatkoztak az ítélet [48], [51], [52], [53] és [54] bekezdéseiben foglaltakra. Előadták, hogy ennek megfelelően a Kúria korábbi joggyakorlata megváltozott, és az újabb ítéleteiben már szigorúbb követelményeket támaszt a kockázatfeltárással szemben. Az I. rendű alperes nem tárta fel a szerződéses konstrukció pontos gazdasági körülményeit, konkrét, részletes működési mechanizmusát, hatásait, nem mutatott be szimulációkat, nem adott át minden rendelkezésre álló információt, hamis gazdasági körülményeket mutatott be, így a tájékoztatása a felek között jelentős egyenlőtlenséget idézett elő, a szerződéses konstrukció átláthatatlanná vált, a gazdasági következmények felmérése ellehetetlenült, a teljes költség és tényleges kockázat felismerhetetlen, felmérhetetlen volt. Az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélete [74] bekezdésében foglaltakkal ellentétben a perbeli tájékoztatás nem terjed ki a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam törvényes fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására sem. A felperesek álláspontja szerint ennek bemutatása csak számszaki példával, valamilyen táblázatos vagy szemléltető magyarázattal lehetséges, ugyanis ezt a kumulatív hatást szimplán „elmondani” nem lehet, úgy legalábbis semmiképpen sem, hogy a fogyasztó meg is értse, hogy milyen következményekkel jár. Ezen kumulatív és így átlátható kockázatismertetéssel kapcsolatban hivatkoztak a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.067/2021/11/II. számú, illetve 3.Pf.20.360/2021/10/II. számú ítéletére is. Nem felelt meg a kockázatfeltárási az Európai Unió Bírósága I. rendű alperes ügyében 2021. december 6-án hozott C-670/20. számú ítéletében írt elveknek sem, miután a gazdasági ellehetetlenülésre figyelmeztetés hiányzik. Álláspontjuk szerint az Európai Unió Bírósága döntéseinek lényege az, hogy a fogyasztóval nem elég csak azt közölni, hogy a törlesztőrészlet változása akár jelentős is lehet, hanem be kell tudni mutatni az ezzel kapcsolatos gazdasági hatásokat is. Ennek hiányában ugyanis a tájékoztatás felületes, és a fogyasztó hajlamos az ilyen kifejezések felett elsiklani, adott esetben azokat elbagatellizálni. Kiemelték, hogy a devizahiteles perek fogyasztóvédelmi perek, ahol markáns különbséget kell tenni a szerződő felek tudásbeli pozícióját tekintve, nem lehet őket egy szerződéses magatartás megítélésakor egyenlő félnek kezelni. Ez az oka annak, hogy a szolgáltatónak mindent különös részletességgel kell elmagyaráznia, nem lehet elegendő, hogy egyes kifejezésekből vagy mondatokból a fogyasztó esetlegesen valamit ki tudhat következtetni. Kiemelték, hogy a felperesek tájékoztatására nem is kellő időben került sor, hiszen a kockázatfeltárási nyilatkozatot a szerződéskötés napján írták alá. Így önmagában a kellő idő hiánya is megalapozza a szerződés érvénytelenségét még akkor is, ha a bíróság úgy ítélné meg, hogy egyébként a tájékoztatás tisztességes volt. Összességében tehát a perbeli

kockázatfeltárás kapcsán még a minimális követelmények sem teljesültek, az csak az általánosság szintjén mozog, semmilyen értékelhető és átgondolható információt nem tartalmaz a fogyasztók számára. Mindezek alapján egyértelmű, hogy az I. rendű alperesi tájékoztatás sérti az Európai Unió Bírósága C-609/19. számú ítéletét, a C-51/17. számú ítéletének 3. pontját, a C-186/16. számú ítéletének 2. és 3. pontját, a 2/2014. számú polgári jogegységi határozat 1. pontját és – bár nem jogforrás, de – a Kúria konzultációs testülete 2019. április 11. napján kelt emlékeztetőjének 8. és 9. pontjait. Ezért a kockázatfeltárás tisztességtelen, így a perbeli szerződés a Ptk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján érvénytelen.

[17] A Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjai körében előadták, hogy a másodfokú eljárásban is fenntartják a perben korábban előadott érvelésüket.

[18] A közokiratba foglalás tisztességtelensége kapcsán arra hivatkoztak, hogy emiatt lényegében a fogyasztónak bármilyen jogérvényesítési lehetősége csupán súlyos korlátok között lehetséges, és ennek során a bizonyítási teher is elsősorban őt terheli. Hivatkoztak az Európai Unió Bírósága C-407/18. számú döntésére.

[19] A banki nyilvántartást elfogadó kikötés kapcsán idézték a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.866/2019/6/II. számú jogerős ítéletét, és kérték, hogy az ítéltábla azt teljes terjedelmében tegye az eljárás részévé, ugyanis a jogkérdés azonos.

[20] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítéletnek a szerződés III.6. pontjában foglalt folyósítási jutalék tisztességtelenségének megállapításáról szóló rendelkezése kivételével az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[21] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete a III.6. pontban foglalt folyósítási jutalék tisztességtelenségének megállapítása kivételével mind jogi, mind ténybeli indokaira tekintettel helytálló, és maradéktalanul tükrözi a Kúria iránymutatásaiban és az Európai Unió Bírósága döntéseiben körvonalazódott alapelveket. Kiemelte, hogy a Kúria több esetben is rámutatott, hogy az I. rendű alperes által alkalmazott, külön íven szövegezett okiratba foglalt tájékoztatás és annak megtörténtének tényét igazoló adósi nyilatkozatok a kölcsönszerződés VII. fejezetében együttesen alkalmasak arra, hogy azon keresztül a fogyasztó kellően tájékozódjon, és felmérje az ügyletben rejlő valós kockázatokat. Hivatkozott a Kúria BH2020. 152 számon közzétett eseti döntésére, valamint a Pfv.I.20.125/2021/3. számú ítéletére, amelyben a jelen ügryhöz képest azonos szerződéssel és ahhoz tartozó kockázatfeltáró nyilatkozattal kapcsolatban állapította meg a Kúria, hogy azok megfelelőek.

[22] Az I. rendű alperes fellebbezésében kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a kölcsönszerződés III.6. pontjában foglalt folyósítási jutalékról szóló rendelkezés érvénytelenségének megállapítása körében változtassa meg, és ezt a kereseti kérelmet utasítsa el.

[23] Kiemelte, hogy a kezelési költség nem fedi le a teljes kölcsönügylettel kapcsolatban felmerülő szolgáltatások ellenértékét. Míg a kezelési költség a kölcsön nyújtását követően felmerülő tevékenységek és szolgáltatások költségét hivatott ellentételezni, addig a folyósítási jutalék az azt megelőző tevékenységeket, amelyek nem vitatottan megtörténtek. A szerződés megkötése előtt a hitelbírálati szakban hitelbírálati díj, a szerződés megkötésétől a kölcsön folyósításig folyósítási jutalék, a szerződés megkötését követően pedig kezelési költség merül fel. A folyósítás minden esetben költséget generál, amelyet a nyújtott szolgáltatások ellenértékeként tartozik viselni a fogyasztó. A szerződés kölcsön folyósítása elnevezésű II. pontja tartalmazza, hogy a szerződéskötéstől a folyósításig az I. rendű alperes milyen szolgáltatásokat nyújtott, azok a II.2. pont alapján beazonosíthatók. Ezek a következők: tulajdoni lap lekérése, ellenőrzése; földhivatali bejegyzési kérelem elkészítése; a biztosítási díj megfizetésének ellenőrzése; bankszámlanyitás; informatikai költségek; adminisztrációs, adatfeldolgozási és egyéb kiegészítő tevékenységek; a pénz bankszámlára történő átutalása és jóváírása. A szerződésből egyértelműen megállapítható, hogy a folyósítási jutalék valójában nem a folyósítás feltétele, hanem a folyósítás alapjául szolgáló tényleges és a szerződésben tételesen megjelenő banki szolgáltatások ellenértéke, így az I. rendű alperes nem jutott indokolatlan vagyoni előnyhöz, amikor a felmerült költségeinek megtérítésére tartott igényt, hiszen ezeket a banki szolgáltatásokat ténylegesen elvégezte, és a folyósítási kötelezettségét teljesítette. A szerződés rendelkezései alapján a felperesek mint fogyasztók a szerződéskötéskor pontosan előre láthatták, hogy mikor, milyen mértékű fizetési kötelezettségük keletkezik. Az üzletszabályzat 10.1 és 10.2. pontja, valamint a kölcsönszerződés III.5. pontja (helyesen: III.6. pontja), valamint II.2. pontja tartalmazza az ezzel kapcsolatos szabályokat.

[24] A felperesek fellebbezése nem megalapozott, az I. rendű alperes fellebbezése megalapozott.

[25] Sem felperesek, sem az I. rendű alperes nem terjesztettek elő fellebbezést az elsődleges szerződés létre nem jöttével kapcsolatos kereset teljesítése iránt. A felperesek végleges fellebbezését a 32. sorszámú egységes szerkezetbe foglalt okirat tartalmazza, eszerint nem fellebbeztek a szerződés részleges érvénytelensége körében a kezelési költséggel kapcsolatos rendelkezések érvénytelenségét elutasító elsőfokú döntés ellen sem. Ezért ezek az elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezések a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 228.§ (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedtek.

[26] A Fővárosi Ítéltábla ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének rendelkezéseit felülbírált, és ennek során arra a következtetésre jutott, hogy a keresetet elutasító döntése és annak indokai helyesek, ezért az indokolás megismétlése nem szükséges. Ebben a körben a felperesek fellebbezésében foglaltakra tekintettel csak a következőket emeli ki.

[27] Az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel a figyelmet arra, hogy a felperesek a tisztességtelenséggel mint érvénytelenségi okkal érintett kikötésként a VII. pontban foglaltakat jelölték meg, márpedig ez a pont az árfolyamkockázat tényleges viseléséről nem

rendelkezik, pusztán annak tartalmáról közöl információt, de a felperesekre az árfolyamkockázatból eredően ténylegesen fizetési kötelezettséget terhelő rendelkezések a szerződésben máshol találhatóak, amely pontoknak a részleges érvénytelenségét – és ezáltal a teljes szerződés érvénytelenségét – a felperesek a keresetükben nem állították.

[28] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelenségének vizsgálata kapcsán – a felperesek hivatkozásával szemben – az Európai Unió Bírósága időközben meghozott C-609/19. számú ítélete nem tartalmaz olyan új elemeket, amelyek a korábbi, a C-51/17. és C-186/16. számú ítéletekben ne lettek volna megtalálhatók. A C-609/19. számú ítélet rendelkező részének 2. pontja ugyanazt a követelményt támasztja, mint a korábbi ítéletek, tehát a tájékoztatásnak a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára lehetővé kell tennie, hogy megértse a szóban forgó pénzügyi mechanizmus konkrét működését, és így felmérje az ilyen szerződési feltételek által a szerződés teljes időtartama alatt a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős, negatív gazdasági következmények kockázatát. A 3. pont speciálisabb, ugyanis az olyan feltételekről rögzíti, hogy a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő, amelyek szerint a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják a szerződés időtartamának meghosszabbítását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését devizaalapú elszámolás esetén. A jelen perbeli szerződésnek ilyen rendelkezései nincsenek, a törlesztőrészlet forint ellenértékének emelkedésére kétségtelenül sor kerülhet, azonban a felek nem abban állapodtak meg, hogy a törlesztőrészleteket elsősorban kamatra kell elszámolni, hanem a szerződés IV.1. pontja szerint annuitásos módszerrel, azaz a szerződés teljes futamideje alatt minden alkalommal történik törlesztés és kamattörlesztés is. Tehát az ítélet 3. pontjában foglaltak nem vonatkoztathatók jelen tényállásra. Ezen felül az ítéltábla kiemeli, hogy az Európai Unió Bírósága ítéleteinek rendelkező részét nem lehet a konkrét alapügy tényeitől és az adott ügyben alkalmazandó nemzeti jogtól elvonatkoztatva értelmezni, nem lehet az ítélet kontextusából kiragadott mondatokra hivatkozni. A C-609/19. számú ügy nem magyar, hanem francia kezdeményezésre indult, tehát a háttérjogszabályok eltérnek a jelen perben alkalmazandó magyar jogszabályoktól, és rendkívül lényeges különbség, hogy a megkereső francia bíróság a megkeresésben foglalt tények között rögzítette, hogy az azon perbeli devizaalapú szerződés kapcsán a fogyasztó jelentős mennyiségű olyan információt kapott a kölcsön felvételét megelőzően, amelyek az érintett két deviza közötti paritás stabil jellegét hangsúlyozták, és az árfolyamkockázatot, amely a kölcsönszerződés több feltételének együttes alkalmazásából eredt, a szerződés egyáltalán nem említette. Ezzel szemben jelen ügyben a felperesek nem bizonyították, hogy az I. rendű alperes a forint/svájci frank árfolyam stabilitását hangsúlyozta volna a kölcsönfelvételt megelőzően, és a jelen kölcsönszerződésben és a hozzátartozó tájékoztatásban pedig nemcsak, hogy meg van említve az árfolyamkockázat, hanem azzal kapcsolatban a fogyasztók részletes tájékoztatást is kaptak. Tehát ezen körülményekre tekintettel a C-609/19. számú ítélet rendelkező részének 3. pontjában foglaltak a jelen ügyre nem vonatkoztathatók, a 2. pontban pedig kizárólag az az általános, generálklauzula-jellegű előírás szerepel, amely az Európai Unió Bírósága korábbi ítéleteiből is kiderül. Nem helytálló a felperesek azon hivatkozása sem, hogy a C-609/19. számú ítéletben az Európai Unió Bírósága előírta volna, hogy számszaki szimulációkat kell készíteni a fél számára a devizakockázatról szóló tájékoztatás körében. Ezzel szemben az [52] bekezdés azt tartalmazza, hogy a devizakockázatról szóló tájékoztatásnak a pénzügyi akár számszerűsített szimulációkkal is eleget tehet, ha azok kellő mennyiségű és pontos adaton, illetve objektív értékelésen alapulnak. Ezt az Európai Unió Bírósága nem általános

követelményként fogalmazta meg, hanem a kérdést előterjesztő francia bíróság számára adott válaszként jelölte meg az információátadás egy lehetséges, de nem kizárólagos formájaként.

[29] Az ítéltábla kiemeli azt is, hogy a devizakockázatról szóló tájékoztatásnak értelemszerűen azt kell tartalmaznia, amit az adott szerződés kapcsán a devizakockázat valójában jelent. Tehát ha a külföldi kamatlábak esetleges emelkedése a devizaalapú szerződés elszámolására közvetlenül nem hat ki, akkor arra a tájékoztatásnak nem kell kiterjednie. A külföldi kamatlábak lehetséges emelkedése egy olyan tényező, amely befolyásolhatja a devizaárfolyamot, tehát közvetett hatást gyakorol a perbeli fizetési kötelezettségekre, ugyanakkor arról nem szükséges – és teljeskörűen nem is lehetséges – a fogyasztókat tájékoztatni, hogy a devizaárfolyamok változását milyen egyéb körülmények változása milyen módon okozhatja. Ezen felül a külföldi kamatlábak emelkedése a jelen szerződésben nem az árfolyamváltozás folytán változó törlesztőrészletre, hanem a kamat mértékére hathat ki a változó kamatozás folytán, azonban ez sem a devizakockázat, hanem a változó kamatozás körébe tartozó kérdés.

[30] Mindezek kiemelését követően a Fővárosi Ítéltábla csak visszautal az elsőfokú bíróság indoklására a devizakockázatról szóló tájékoztatás körében, amellyel egyetért, mert az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy a jelen perben adott kockázatfeltárás az Európai Unió Bírósága gyakorlatának megfelel.

[31] A felperesek fellebbezésükben a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjára alapított érvénytelenség kapcsán az elsőfokú bíróság ítéletének érveire nem reagáltak, pusztán jelezték, hogy a keresetükben foglaltakat fenntartják. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság részletes indoklást adott, amelyben kifejtettekkel az ítéltábla egyetért. Kiemeli, hogy az elsőfokú ítélet meghozatala után született a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés semmisségének egyes kérdéseiről szóló 6/2021. Polgári jogegységi határozat, amely rögzíti, hogy a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján csak akkor semmis, ha az éves, százalékosan kifejezett hiteldíj mutatót egyáltalán nem tartalmazza, annak esetleges téves feltüntetése nem semmisségi ok, tehát az elsőfokú bíróság értékelése ebben a körben is helyes volt.

[32] A felperesek fellebbezésükben hivatkoztak a kölcsönszerződés I.4. pontjában foglalt, banki nyilvántartást elfogadó kikötés tisztességtelenségére, és kérték a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.866/2019/6/2. számú ítéletében foglaltakat az érvelése részévé tenni. Ezzel szemben azonban az ítéltábla az elsőfokú bíróság következtetésével értett egyet, azaz azzal, hogy nem a szerződés I.4. pontjában foglalt szerződéses kikötés teszi lehetővé a hitelintézet számára, hogy a közokiratba foglalt szerződés alapján közvetlen végrehajtást indíthasson, így az sem az I.4. pontban foglalt kötelezettségvállalás következménye, hogy a fogyasztó az, akinek pert kell indítania a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránt, miután erre a banknak a Vht. 23/C. §-ában foglalt feltételeknek megfelelő kölcsönszerződés alapján az I.4. pontban foglaltak hiányában is lehetősége lenne. Tehát önmagában az I.4. pontban írtak alapján a fogyasztó helyzete nem változik, ezért ezen pont Ptk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenség nem állapítható meg.

[33] Ehhez kapcsolódik a felperes által kifogásolt másik, a szerződés II.2. pontjában foglalt azon elvárás, hogy az I. rendű alperes a szerződés közokiratba foglalását a szerződés teljesítése feltételeként előírta. Ezen felperesi kötelezettségből már valóban következik a közvetlen végrehajthatóság lehetősége, és így az, hogy a fogyasztó bizonyítási helyzete bizonyos mértékben kedvezőtlenebbé válik. Ugyanakkor az Európai Unió Bírósága a C-32/14. számú ítéletében kifejtette, hogy az önmagában nem tekinthető tisztességtelennek, ha a nemzeti jogszabályok lehetőséget adnak közvetlen végrehajtásra, feltéve, hogy ennek megindulását követően a fogyasztó a tartozás érvényességét vagy összegét kifogásolhatja. Tehát az Európai Unió Bíróságának döntése alapján nem lehet tisztességtelennek tekinteni, hogy ezzel a jogszabályi lehetőséggel az I. rendű alperes élni kívánt, miután a végrehajtás korlátozása vagy megszüntetése iránti per lefolytatása ténylegesen lehetőséget ad a fogyasztónak a tartozás összegének utólagos, érdemi kifogásolására, attól sem a közokiratba foglalás, sem egyébként az I.4. pontban írtak nem zárják el. Ezt megerősíti az Európai Unió Bírósága C-34/18. számú ítélete is, amely kimondja, hogy nem minősül általános jelleggel, minden további vizsgálat nélkül tisztességtelennek az egyedileg meg nem tárgyalt olyan szerződési feltétel, amelynek tárgya vagy hatása az, hogy a bizonyítási kötelezettséget a fogyasztó hátrányára fordítja meg. Ebben az ügyben az I. rendű alperes által alkalmazott szerződési feltételeket vizsgálta az Európai Unió Bírósága, és az ítélet [54]-[58] bekezdései éppen azt rögzítik, hogy az a magyar jogi szabályozás, amely ugyan lehetővé teszi a közvetlen végrehajtást, de ezt követően a fogyasztó végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti pert indíthat, amelyben még a végrehajtás felfüggesztésének is helye van, nem zárja ki vagy gátolja a peres eljárás kezdeményezését vagy más jogorvoslati lehetőség igénybevételét a fogyasztó számára. Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően arra a következtetésre jutott, hogy ezen szerződési feltétel sem tisztességtelen.

[34] Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett, keresetet elutasító rendelkezéseit, azok helyes indokaira tekintettel, a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[35] Nem értett egyet ugyanakkor az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a szerződés III.6. pontja, a folyósítási jutalék kapcsán elfoglalt álláspontjával. A Ptk. 209. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel kiemeli, hogy olyan szerződési feltétel minősülhet tisztességtelennek, azaz a jogalkotó a felek szerződési autonómiájába a fogyasztó védelme érdekében olyan esetekben kíván beavatkozni, amikor az adott általános szerződési feltétel a fogyasztót a szerződés tárgyához, az áru vagy szolgáltatás értékéhez képest jelentős mértékű, indokolatlan hátrányba hozza, valamely jog gyakorlását jelentős mértékben akadályozza, vagy valamely kötelezettségét jelentősen terhebbé teszi. Jelen esetben a kölcsönösszeg folyósítását követően a szerződés teljesítése során kifejtett akár banki, akár fogyasztói magatartásra a folyósítási jutalék fizetési kötelezettségnek semmilyen kihatása nincs, a folyósításig pedig az a jelentősége, hogy a megfizetése hiányában a teljesítésre nem kerülhet sor a szerződés II.2. pontja szerint. Tehát a vizsgált szerződési feltétel nem más, mint a folyósítást megelőzően a fogyasztót terhelő egyszeri fizetési kötelezettség, amelynek összege a szerződés III.6. pontjából megállapítható. A Fővárosi Ítéltáblának az az álláspontja, hogy függetlenül attól, hogy a folyósítási jutalék kikötése megfelelt-e a jóhiszeműség és a

tisztesség követelményének, ez az egyszeri összegű fizetési kötelezettség a szerződés teljes értékéhez és időtartamához viszonyítva – figyelemmel a Ptk. 209. § (2) bekezdésében foglaltakra – semmiképpen nem idéz elő olyan jelentős egyenlőtlenséget a felek jogai és kötelezettségei között, ami indokolná, hogy a jogalkotó, illetve utóbb a bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményét alkalmazza, a szerződéskötéstől számított több mint 10 évvel később beavatkozzon a jogviszonyba. A szerződés egészéhez képest ez olyan kismértékű fizetési kötelezettség, amely semmiképpen nem alkalmas arra, hogy a szerződéses egyensúlyt olyan mértékben megbontsa felek között, ami az adott feltétel tisztességtelenségének vizsgálatát indokolná.

[36] Egyébként pedig a Fővárosi Ítéltáblának ezen fizetési kötelezettség kapcsán ugyanaz az álláspontja, mint amit az elsőfokú bíróság a kezelési költség kapcsán kifejtett az Európai Unió Bíróságának C-621/17. számú ügyben hozott határozatára tekintettel. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy ez, a jelen esetben jutaléknak nevezett költség nem valamely szerződéses szolgáltatás ellenértékét jelenti, hanem a főszolgáltatás teljesítésével szükségképpen felmerülő kiadásokat ellentételezi, amelyről a felek a szerződésben akként rendelkeztek, hogy ezeket ezen átalányösszeg révén a fogyasztó viseli. A Hpt. 2. számú mellékletének 10.3. pontja rögzíti, hogy a hitel és a pénzkölcsön nyújtása milyen adminisztratív intézkedésekkel jár együtt, a Hpt. 13. § (1) c)-d) és e)-f) pontja pedig előírja a hitelező részére a személyi és tárgyi feltételek biztosítását a működéshez. Ezek a jogszabály által kötelezően végzendő műveletek a polgári jog szempontjából nem tekinthetők a kölcsönszerződés Ptk. 198. § (1) bekezdése szerinti szolgáltatásának, a felek között létrejött szerződés alapján e tevékenységek kikényszerítésére a felpereseknek nincs jogosultsága, és azokért ellenszolgáltatást sem kell fizetniük. Ugyanakkor a banki műveletek elvégzése, amelyek egy része már a folyósításig megtörténik, költségeket okoz, és annak semmilyen akadálya nincs, hogy a felek valamely, a szerződéses szolgáltatás nyújtásával járó kiadás viseléséről egymás között megállapodjanak, ezeknek a végső fogyasztóra terhelése – ahogy azt az Európai Unió Bíróságának C-621/17. számú ítéletéhez tartozó főtanácsnoki indítvány 36. pontja is tartalmazza – gazdasági realitás. Jelen esetben ez történt, és miután a jelentős számú különféle szerződéssel egyszerre dolgozó hitelező a költségeket nem tudja az egyes szerződésekre lebontva konkrétan meghatározni, lévén, hogy egy nagyobb szervezetet tart fenn valamennyi szerződésével kapcsolatos adminisztratív tevékenység végzésére, így a folyósításig felmerülő költség bizonyos részét átalányösszeg megfizetése révén terheli a fogyasztókra. Miután ez az összeg nem valamely kifejezett szerződéses szolgáltatás ellenértéke, hanem a folyósításig a hitelező által fenntartott szervezet által végzett valamennyi, egyes kölcsönszerződésenként nyilvánvalóan eltérő mértékű adminisztratív aktus költsége, nem szükséges, és nem is lehetséges, hogy a költségekkel fedezett műveleteket a szerződésben egészen pontosan meghatározzák, ugyanakkor a folyósításig végzendő teendők a szerződés II.2. pontjában általánosságban fel vannak sorolva. Azáltal pedig, hogy ezen tevékenységek nincsenek egyediesítve, és így ezeket a felperesek nem tudják kikényszeríteni, a Ptk. 209. § (1) bekezdésében írt a tisztességtelenség megvalósulásához szükséges fogyasztónak okozott hátrány nem merül fel, e tevékenységeket ugyanis nem a felperesekkel kötött szerződés, hanem kógens jogszabályi rendelkezés alapján végzi az I. rendű alperes. Az Európai Unió Bíróságának C-621/17. számú ítélete is azt mondja ki, hogy a világosság és az érthetőség követelménye nem kívánja meg, hogy az adott költség ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást részletezzék, a fogyasztó védelme céljából arról kell meggyőződni, hogy nincs-e átfedés a szerződés alapján a fogyasztóra terhelt egyes költségek között. Jelen esetben pedig egyértelműen elválnak időben a folyósítás során végzett tevékenységek, amelyeket, illetve amelyekkel kapcsolatos fogyasztói tevékenységek ellenőrzését a II.2. pont

tartalmazza, majd a folyósítás után a teljes törlesztési időszak alatt végzendő alperesi adminisztratív és egyéb tevékenységek, amelyeket pedig a kezelési költség fogyasztóra terhelésével ellentételez a szerződés.

[37] Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a folyósítási jutalék kikötése nem tisztességtelen, így az ezzel kapcsolatos elsőfokú ítéleti rendelkezést a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet e részében is elutasította.

[38] A részleges megváltoztatás miatt mind az első-, mind a másodfokú eljárásban a felperesek minősülnek pervesztesnek, ezért a Pp. 78. § (1) alapján kötelesek az I. rendű alperes perköltségét megtéríteni. Az elsőfokú bíróság 2.G.40.840/2016/5. számú végzésével az elsőfokú pertárgyértéket 5.000.000 forintban állapította meg, így az elsőfokú eljárásra az ítéltábla ezt vette figyelembe, a másodfokú eljárásra pedig a felperesek által fellebbezett részben az általuk megállapítani kívánt jogkövetkezmény értékét, azaz 786.773 forintot, az I. rendű alperes fellebbezésének értéke pedig meg nem határozható. Így az ítéltábla az I. rendű alperes részére az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdés a) pontja, (3) bekezdése és (5) bekezdése alapján 280.000 forint + áfa összegben állapította meg, amelyet a felperesek kötelesek megtéríteni. Miután a beavatkozót ugyanaz a jogi képviselő képviselte, így többletköltsége nem merült fel. Az ugyanezen számítás alapján felmerült 300.000 forint kereseti, 62.942 forint és 48.000 forint fellebbezési illetéket a felperesek viselik, ugyanakkor a feljegyzett 300.000 forint és 62.942 forint illetéket a részükre engedélyezett teljes személyes költségmentesség folytán a 6/1986. (VI. 23.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésére tekintettel nem kötelesek megtéríteni, ezek a 14. § alapján az állam terhén maradnak.

Budapest, 2022. március 8.

dr. Hőbl Katalin s. k.

a tanács elnöke

dr. Szabó Csilla s. k.
k.

előadó bíró

dr. Szentpáli Judit s.

bíró